ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
ΤΗΣ 17ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1984 [1]

Ν. Μ.
κατά Επιτροπής και Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Υποθέσεις 83 και 84/84

Περίληψη

Προσφυγή επί παραλείψει — Φυσικά ή νομικά πρόσωπα — Παραλείψεις υποκείμενες σε προσφυγή
(Συνθήκη ΕΟΚ, άρθρο 175, τρίτη παράγραφος)

Προσφυγή ακυρώσεως — Πράξεις υποκείμενες σε προσφυγή — Πράξεις που παράγουν έννομα αποτελέσματα
(Συνθήκη ΕΟΚ, άρθρο 173, δεύτερη παράγραφος)

Στις υποθέσεις 83 και 84/84,

Ν. Μ., εκπροσωπούμενος από τον Παναγιώτη, Γ. Χαρίτο, δικηγόρο Ρόδου, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τη Marie-José Berchem, 78, rue Eugène-Welter, 2723 Howald,

προσφεύγων,

κατά

Επιτροπης των Ευρωπαϊκων Κοινοτητων, εκπροσωπούμενης από τους Δημήτριο Γκουλούση και Antonio Marchini Camia, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Manfred Beschel, μέλος της νομικής της υπηρεσίας, κτίριο Jean Monnet (υπόθεση 83/84),

και

Συμβουλιου των Ευρωπαϊκων Κοινοτητων, εκπροσωπούμενου από τον David Gordon-Smith, γενικό διευθυντή της νομικής του υπηρεσίας, επικουρούμενο από το Χρήστο Μαυράκο, μέλος της εν λόγω υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμ-

1 — Γλώσσα διαδικασίας: η ελληνική.

δούργο τον διευθυντή της νομικής υπηρεσίας της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, 100, boulevard Konrad-Adenauer (υπόθεση 84/84),

καθών,

που έχουν ως αντικείμενο την άρνηση των καθών να ενεργήσουν κατά της διατήρησης της φυλάκισης του προσφεύγοντος,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

συγκείμενο από τους Mackenzie Stuart, πρόεδρο, G. Bosco, O. Due και K. Κακούρη, προέδρους τμήματος, P. Pescatore, A. O'Keeffe, T. Koopmans, U. Everling, K. Bahlmann, Y. Galmot και R. Joliet, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Darmon
γραμματέας: P. Heim

εκδίδει την ακόλουθη

ΔΙΑΤΑΞΗ

1 Με δικόγραφα που κατέθεσε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 27 Μαρτίου 1984, ο N. M. άσκησε, δυνάμει των άρθρων 175, παράγραφοι 1 και 3, και 173, παράγραφοι 1 και 2, της Συνθήκης ΕΟΚ, δύο προσφυγές κατά της Επιτροπής και του Συμβουλίου αντιστοίχως, με τις οποίες ζητεί, αφενός μεν, να διαπιστωθεί ότι τα κοινοτικά αυτά όργανα, παραλείποντας να απευθύνουν στον προσφεύγοντα πράξη που να αναγνωρίζει ότι η φυλάκισή του και οι κυρώσεις που του επέβαλαν οι ελληνικές αρχές, καθώς και οι νομοθετικές πράξεις στις οποίες στηρίζονται οι ποινές αυτές, είναι αντίθετες προς το κοινοτικό δίκαιο και κυρίως προς τις θεμελιώδεις ελευθερίες και την αρχή της μη αναδρομικότητας του ποινικού νόμου, παρέβησαν τις υποχρεώσεις που υπέχουν δυνάμει του κοινοτικού

δικαίου, αφετέρου δε, και επικουρικώς, να ακυρωθεί το έγγραφο του Συμβουλίου της 22ας Δεκεμβρίου 1983 και το έγγραφο της Επιτροπής της 30ής Ιανουαρίου 1984, με τα οποία το Συμβούλιο και η Επιτροπή αρνήθηκαν να εκδώσουν τέτοιες πράξεις και να λάβουν μέτρα στην περίπτωση του προσφεύγοντος.

2 Με τα δικόγραφά του ο προσφεύγων εκθέτει ότι είχε καταδικαστεί στην ποινή του θανάτου, που μετατράπηκε σε ισόβια κάθειρξη, λόγω της συμμετοχής του στην εγκαθίδρυση του καθεστώτος που ίσχυσε στην Ελλάδα μεταξύ 1967 και 1973, υπό το οποίο ο προσφεύγων άσκησε τα καθήκοντα υπουργού και αντιπροέδρου της κυβερνήσεως. Με δύο επιστολές της 2ας Δεκεμβρίου 1983, ο προσφεύγων απευθύνθηκε προς την Επιτροπή και το Συμβούλιο, ζητώντας από τα κοινοτικά αυτά όργανα να λάβουν μέτρα ώστε να λήξει η φυλάκισή του, την οποία θεωρεί αντίθετη προς τις θεμελιώδεις ελευθερίες του κοινοτικού δικαίου και ειδικότερα προς την αρχή της μη αναδρομικότητας του ποινικού νόμου. Το Συμβούλιο, με έγγραφο της 22ας Δεκεμβρίου 1983, και η Επιτροπή, με έγγραφο της 30ής Ιανουαρίου 1984, απάντησαν ότι δεν μπορούν να λάβουν κανένα μέτρο διότι το αίτημα του προσφεύγοντος δεν ανήκει στην αρμοδιότητά τους.

3 Ο προσφεύγων προβάλλει ότι η Επιτροπή, δυνάμει του άρθρου 155 της Συνθήκης, και το Συμβούλιο, δυνάμει του άρθρου 145, όφειλαν κατά νόμο να ενεργήσουν κατά των εις βάρος του παραβιάσεων των θεμελιωδών δικαιωμάτων που αναγνωρίζει το κοινοτικό δίκαιο και να αναγνωρίσουν την ύπαρξη των παραβιάσεων αυτών. Ζητεί δε από το Δικαστήριο:

— να διαπιστώσει ότι οι γενικές αρχές του δικαίου και οι κανόνες που προβλέπονται για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα του κοινοτικού δικαίου και υπερέχουν των ελληνικών συνταγματικών διατάξεων, οι οποίες εισήγαγαν αναδρομικά ποινική νομοθεσία, που θεσπίστηκε το 1974 και το 1975, για να κολάσουν πράξεις που τελέστηκαν το 1967, οπότε η φυλάκιση του προσφεύγοντος και όλες οι παρεπόμενες ποινές είναι παράνομες από πλευράς κοινοτικού δικαίου·

— να διαπιστώσει ότι η Επιτροπή και το Συμβούλιο όφειλαν, αλλά παρέλειψαν να απευθύνουν στον προσφεύγοντα πράξη με την οποία να βεβαιώνονται τα στοιχεία που αναφέρονται πιο πάνω, καθώς και το γεγονός ότι, κατά παράβαση του εφαρμοστέου δικαίου, και κυρίως των γενικών αρχών του δικαίου

περί μη αναδρομικότητας του ποινικού νόμου, της ισότητας ενώπιον του νόμου και της εξασφάλισης του φυσικού δικαστή, ο προσφεύγων εμποδίζεται να ασκήσει τα δικαιώματα που του παρέχει το κοινοτικό δίκαιο.

4 Δεδομένου ότι η διαπίστωση μιας έννομης κατάστασης, που ο προσφεύγων ζητεί από το Δικαστήριο με το πρώτο σκέλος των αιτημάτων του, αποσκοπεί στο να δικαιολογήσει το δεύτερο σκέλος των αιτημάτων αυτών, οι προσφυγές πρέπει να θεωρηθούν κυρίως ως προσφυγές κατά παραλείψεως, κατά την έννοια του άρθρου 175, παράγραφοι 1 και 3, της Συνθήκης. Εξάλλου, ο προσφεύγων αναφέρεται στο άρθρο 173 της Συνθήκης και ζητεί, επικουρικώς, να ακυρωθεί η άρνηση των κοινοτικών οργάνων να εκδώσουν τις πράξεις που αναφέρονται στις προσφυγές αυτές.

5 Με αιτήσεις που υπέβαλαν σύμφωνα με το άρθρο 91, παράγραφος 1, του κανονισμού διαδικασίας, η Επιτροπή και το Συμβούλιο προέβαλαν το απαράδεκτο των προσφυγών και ζήτησαν από το Δικαστήριο να αποφανθεί επ' αυτού, χωρίς να εισέλθει στη συζήτηση επί της ουσίας. Η Επιτροπή και το Συμβούλιο θεωρούν ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 175, παράγραφος 2, της Συνθήκης, διότι έλαβαν οριστική θέση· ελλείψει αποφάσεων, οι προσφυγές ακύρωσης είναι επίσης απαράδεκτες. Το Συμβούλιο προσθέτει ότι, δυνάμει των συνθηκών, είναι αναρμόδιο για να προβεί σε διαπιστώσεις σαν αυτές που ζητεί ο προσφεύγων και ότι δεν τηρήθηκε η προθεσμία για την άσκηση των προσφυγών.

6 Με τις γραπτές παρατηρήσεις επί των ενστάσεων απαραδέκτου, ο προσφεύγων προβάλλει ουσιαστικά ότι, τόσο το Συμβούλιο όσο και η Επιτροπή, όφειλαν να ενεργήσουν σε περίπτωση τόσο κατάφωρης αδικίας όπως η δική του. Η απλή άρνηση να ενεργήσουν, χωρίς καμιά αιτιολογία, δεν συνιστά λήψη θέσης κατά την έννοια του άρθρου 175, παράγραφος 2, της Συνθήκης. Εφόσον τα κοινοτικά όργανα αρνήθηκαν να λάβουν θέση, η προθεσμία άσκησης της προσφυγής δεν άρχισε παρά δύο μήνες μετά την πρόσκληση να ενεργήσουν και επομένως η προθεσμία τηρήθηκε εν προκειμένω.

7 Λόγω συναφείας, οι δύο υποθέσεις πρέπει να συνεκδικαστούν σύμφωνα με το άρθρο 43 του κανονισμού διαδικασίας.

8 Δυνάμει του άρθρου 91, παράγραφος 3, του κανονισμού διαδικασίας, σε περίπτωση αίτησης που υποβάλλεται σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου αυτού, η διαδικασία επί της αίτησης αυτής συνεχίζεται προφορικά, εκτός αντίθετης απόφασης του Δικαστηρίου. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο κρίνει ότι έχει επαρκώς ενημερωθεί από το περιεχόμενο του φακέλου. Επομένως, μπορεί να αποφανθεί επί των ενστάσεων απαραδέκτου με Διάταξη, χωρίς επ' ακροατηρίου συζήτηση.

9 Δυνάμει του άρθρου 175, παράγραφος 3, της Συνθήκης, κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο μπορεί να προσφύγει στο Δικαστήριο κατά κοινοτικού οργάνου, το οποίο παρέλειψε να του απευθύνει «πράξη εκτός συστάσεως ή γνώμης».

10 Σχετικά, είναι δεδομένο, και δεν αμφισβητείται από τον προσφεύγοντα, ότι τα καθών κοινοτικά όργανα δεν είναι αρμόδια για να τερματίσουν, με πράξη τους, τη φυλάκιση ενός προσώπου ή άλλως να επηρεάσουν άμεσα τη νομική του κατάσταση από πλευράς εθνικού ποινικού δικαίου. Ο προσφεύγων, με τις επιστολές του της 2ας Δεκεμβρίου 1983 και κατά την παρούσα διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου, δεν προσδιόρισε σαφώς τη φύση της πράξης που απαιτούσε από τα καθών κοινοτικά όργανα. Πάντως, από τα αιτήματά του προκύπτει ότι τους ζήτησε να εκφράσουν γνώμη επί της νομικής κατάστασης. Τέτοια γνώμη δεν είναι δυνατό να παραγάγει για τον προσφεύγοντα έννομα αποτελέσματα που να επηρεάζουν άμεσα την κατάστασή του από πλευράς εθνικού ποινικού δικαίου ή ως προς τη φυλάκιση για την οποία παραπονείται. Απ' αυτό προκύπτει ότι δεν συντρέχει η προϋπόθεση που θέτει το άρθρο 175, παράγραφος 3, της Συνθήκης και ότι οι προσφυγές κατά παραλείψεως είναι, εν πάση περιπτώσει, απαράδεκτες.

11 Κατά το μέτρο που ο προσφεύγων στηρίζει επικουρικώς την προσφυγή του στο άρθρο 173, παράγραφοι 2 και 3, της Συνθήκης, αρκεί η διαπίστωση ότι η άρνηση της Επιτροπής και του Συμβουλίου να εκφράσουν σχετική γνώμη δεν μπορεί καθαυτή να θεωρηθεί ως απόφαση που παράγει έννομα αποτελέσματα. Επομένως, η άρνηση αυτή δεν υπόκειται σε προσφυγή, κατά την έννοια του άρθρου 173 της Συνθήκης.

12 Επομένως, οι προσφυγές πρέπει να απορριφθούν ως απαράδεκτες.

Επί των δικαστικών εξόδων

13 Δυνάμει του άρθρου 69, παράγραφος 2, του κανονισμού διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα. Επειδή ο προσφεύγων ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

διατάσσει:

1) Απορρίπτει τις προσφυγές ως απαράδεκτες.

2) Καταδικάζει τον προσφεύγοντα στα δικαστικά έξοδα.

Λουξεμβούργο, 17 Οκτωβρίου 1984.

Ο γραμματέας

P. Heim

Ο πρόεδρος

A. J. Mackenzie Stuart